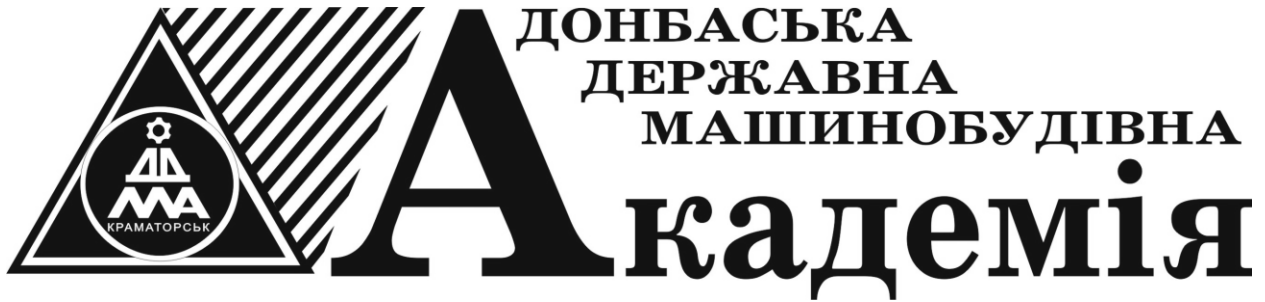

Міністерство освіти і науки України

К О Н Ц Е П Ц І Я
національно-патріотичного виховання студентів
Донбаської державної машинобудівної академії

Краматорськ
ДДМА
2017

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор Донбаської державної
машинобудівної академії

В. Д. Ковальов

від « 29 » 06 2017 р.

УЗГОДЖЕНО:

Голова ради
з виховної роботи ДДМА

Я. С. Антоненко

УХВАЛЕНО

Вченою радою ДДМА

Протокол № 10 від 29.06.2017 р.

Голова ради студентського
самоврядування ДДМА

О. О. Щичко

ЗМІСТ

Вступ.	4
1. Мета і завдання національно-патріотичного виховання студентської молоді	6
1.2 Принципи національно-патріотичного виховання	7
2. Основні напрямки національно-патріотичного виховання	8
2.1 Національне виховання.	9
2.2 Інтелектуальне виховання.	9
2.3 Фахове виховання.	10
2.4 Моральне і духовне виховання.	10
2.5 Громадянсько-правове виховання.	11
2.6 Трудове виховання	11
2.7 Виховання інформаційної культури.	12
2.8 Естетичне виховання	12
2.9 Екологічне виховання	13
2.10 Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя.	13
3. Організація національно-патріотичного виховання.	14
3.1. Суб'єкти, що забезпечують реалізацію національно-патріотичного виховання.	14
3.2 Роль викладача у виховному процесі.	15
3.3 Роль кураторів і наставників академічних груп у виховному процесі	16
3.4 Розвиток студентського самоврядування як фактора удосконалення виховного процесу	17

ВСТУП

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення своєї долі, долі своїх сусідів і подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Ідеалом виховання є національно свідомий, різнобічно та гармонійно розвинений, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення.

Домінантою національно-патріотичного виховання студентів є формування у особистості ціннісного ставлення до навколишньої дійсності та самої себе, активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції.

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чиннику розвитку суспільства й нації в цілому. Форми й методи виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової педагогіки й психології.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання студентів – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей. Також потрібно ураховувати, що Східний регіон схильний до дезінтеграційних процесів із-за помилок в національно-патріотичному вихованні.

Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру та історію, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання студентів. Відтак, у концепції визначена нова стратегія цілеспрямованого і ефективного процесу виховання суб'єкта громадянського суспільства, громадянина-патріота України.

Категорії національно-патріотичного виховання наступні.

Патріотизм – це поєднання знань, почуттів і дій. Патріотичне виховання не протиставляється, а органічно доповнюється національним та інтернаціональним вихованням. У процесі патріотичного виховання культивуються кращі риси української ментальності – любов до України, працелюбність, індивідуальна свобода, зв'язок із природою, щирість і доброта, гостинність, повага до рідних та ін. Істинний патріот – це завжди людина національно зріла.

Патріотичне виховання здійснюється з урахуванням специфіки навчальних дисциплін на лекціях, семінарах, практичних заняттях та у позааудиторний час. Значний виховний потенціал мають такі дисципліни, як історія України, ділова українська мова, політологія, дисципліни професійної підготовки. На першому курсі студенти всіх факультетів за участю викладачів загальноосвітніх кафедр та кураторів академічних груп знайомляться з основами корпоративної культури ДДМА. Відвідують музей ДДМА, міський музею, історичні пам'ятки Краматорську, особливо пам'ятних місць боротьби нашого народу з російським агресором і місцевими колабораціоністами.

Національне виховання – це історично обумовлена і створена самим народом система ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв та інших форм соціальної практики, спрямованої на організацію життєдіяльності підростаючих поколінь, виховання їх у дусі природно-історичного розвитку матеріальної і духовної культури нації.

Військово-патріотичне виховання. Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби.

Система виховання ґрунтується на ідеях національного світогляду, а не на ідеях якоїсь партії чи громадсько-політичної організації. Фундаментальними є принципи народності, гуманізму, демократизму, зв'язку виховання з життям, трудовою діяльністю народу, поєднання адміністративного керівництва з самоуправлінням студентів, реалізації народознавчого, людинознавчого і особистісного підходів у процесі навчання і виховання.

Інтернаціональне виховання – це залучення молодих людей до економічних, політичних, соціальних, культурологічних та інших цінностей, створених народами світу, формування поваги до міжнародного суспільного досвіду, бажань і вмінь його переймати, допомагати представникам інших етносів, суспільств та держав у вирішенні питань і проблем, які у них існують. Однією з базових основ цього напрямку виховання є кількісне і якісне зростання обсягу знань студентів про інші народи (етноси), держави, суспільства, їх досягнення у різних сферах людської життєдіяльності. Важливо під час навчального процесу постійно підкреслювати інтернаціональний характер науки, звертати увагу на співпрацю народів і держав у вирішенні проблем глобального характеру. Поряд з цим важливо відзначати вклад видатних українських вчених і спеціалістів в розвиток світової науки, техніки, культури.

Важливе значення для формування у молодих людей інтернаціональних почуттів має вивчення іноземних мов, впровадження в навчальний процес у ДДМА світових технологій навчання і критеріїв оцінок знань, стажування та участь у міжнародних конференціях, співпраця ДДМА з провідними вищими навчальними закладами України та інших держав, виступи перед студентами викладачів Академії, які працювали або стажувались за кордоном, лекції іноземних фахівців, проведення тематичних «круглих столів», відвідування виставок, на яких експонуються новітні досягнення іноземних науковців, фахівців, фірм, підприємств у галузях науки, техніки та технології.

Інтернаціональне виховання органічно доповнює патріотичне виховання, допомагає глибше усвідомити місце і роль України в світі, чіткіше визначити шляхи її інтеграції в європейське і світове співтовариства.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Мета національно-патріотичного виховання полягає у створенні засад для системної і цілеспрямованої діяльності щодо виховання молодої людини – патріота України, готового самовіддано розбудовувати її як суверенну, демократичну, правову і соціальну державу, виявляти національну гідність, знати історію і цивілізовано відстоювати свої громадянські права та виконувати обов'язки, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури, готового до захисту вітчизни.

Здійснення системного національно-патріотичного виховання є однією з головних складових національної безпеки України.

Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, боротьби з агресором на Донбасі і у Криму, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту.

Національно-патріотичне виховання включає в себе соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти, охоплює своїм впливом усі покоління, пронизує всі сторони життя: соціально-економічну, політичну, духовну, правову, педагогічну, спирається на освіту, культуру, науку, історію, державу, право. Це передбачає визначення і реалізацію першочергових і перспективних заходів, спрямованих на формування активної життєвої позиції молодих громадян, психологічної готовності до добровільного вступу на державну, військову службу та зразкове виконання службових обов'язків.

Формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню та оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти – це мета, що стоїть перед ДДМА на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців. Досягнення мети виховання можливе лише за умови комплексного підходу і

залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу ДДМА, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді.

1.1 Основні завдання, національно-патріотичного виховання студентської молоді

Мета національно-патріотичного виховання молоді може бути досягнена шляхом реалізації таких **виховних завдань**:

- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості в Україні відповідно до її інтересів та можливостей;
- створення умов для розвитку громадянської активності, професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності громадянина, а відтак, держави;
- професійне виховання, яке передбачає становлення студентів як досвідчених фахівців, які досконало володіють професійними знаннями, вміють творчо застосовувати їх на практиці, приймати нестандартні рішення, готових до роботи в умовах ринкових відносин;
- формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації, а також удосконалюватись в іноземних мовах;
- виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних святинь;
- сприяння до набуття студентами соціального досвіду, успадкування духовних та культурних надбань українського народу;
- формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- відновлення і вшанування національної пам'яті;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;
- сприяння діяльності організацій, клубів та осередків громадської активності, спрямованих на патріотичне виховання молоді;
- підтримання кращих рис української нації — працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва, поваги до батьків та родини;
- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я, задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності;

– оволодіння результативними методами та навиками набуття нових знань, формування потреби у постійному інтелектуальному, духовному і моральному збагаченні та самовдосконаленні.

– створення умов для посилення патріотичної спрямованості засобів ЗМІ ДДМА, сайту ДДМА при висвітленні подій та явищ суспільного життя;

– утвердження в свідомості громадян об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку Збройних Сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України і її громадян, формування психологічної та фізичної готовності студентів до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу і розвиток мотивації молоді до державної та військової служби;

– реалізація індивідуального підходу до особистості та вихованню.

Виховна робота в ДДМА несумісна з пропагандою насильства, жорстокості, міжнаціональної ворожнечі, людиноненависницьких теорій, поглядів, спрямованих на підрив державних інтересів України.

1.2. Принципи національно-патріотичного виховання

Запорукою ефективності виховного процесу є органічне поєднання системи принципів **національно-патріотичного виховання** в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних результатів – міцно і органічно засвоєних загальнолюдських і українських національних цінностей.

Основними принципами **національно-патріотичного виховання** є:

– **принцип національної спрямованості виховання**, який передбачає формування у студентів національної свідомості, любові до України, свого народу, шановливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;

– **принцип єдності навчання, виховання та науково-дослідної роботи**, що передбачає добросовісне виконання кожним студентом своїх функціональних обов'язків і громадських доручень, участь у науково-дослідній роботі та громадському житті групи, курсу, факультету, Академії;

– **принцип гуманізації** виховного процесу зосереджує увагу на особистості як вищій цінності;

– **принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії** передбачає, що учасники виховного процесу виступають рівноправними партнерами у процесі спілкування, беруть до уваги точку зору один одного, визнають право на її відмінність від власної, узгоджують свої позиції;

– **принцип цілісності** означає, що виховання організовується як системний педагогічний процес, спрямований на гармонійний та різнобічний розвиток

особистості, формування в неї цілісної картини світу, передбачає забезпечення чіткої послідовності напрямів та етапів виховної роботи;

– **принцип особистісної орієнтації** означає, що загальні закони психологічного розвитку проявляються у кожній людині своєрідно і неповторно;

– **принцип життєвої творчої самодіяльності** передбачає становлення особистості як творця свого життя, який здатен приймати особисті рішення, і нести за них відповідальність, повноцінно жити і активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно і гнучко реагувати на соціальні зміни;

– **принцип толерантності** передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, формування у студентів відкритості, толерантного ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірувань інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру, як невід’ємну частину загальнолюдської.

2. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ДДМА

Реалізація мети, основних завдань і принципів виховної роботи в ДДМА здійснюється в наступних пріоритетних напрямках.

2.1 Національне виховання

Передбачає:

- формування національної свідомості і відповідальності за долю України;
- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам’яті;
- культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв’язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни: мови, культури, традицій, навколишнього середовища.

2.2 Інтелектуальне виховання

Передбачає:

- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення;
- виховання потреби самостійно здобувати знання та готовності до застосування знань, умінь у практичній діяльності;
- реалізація особистісного життєвого вибору та побудова професійної кар’єри на основі здібностей і знань, умінь і навичок;

- виховання здатності формувати та відстоювати власну позицію.

2.3 Фахове виховання

Важливу роль у цьому процесі відіграє особистість викладача, в першу чергу дисциплін фахового спрямування.

Виховання студентів як фахівців передбачає:

- глибоку зацікавленість, любов до обраної професії, професійну самосвідомість, ерудицію та компетенцію;
- усвідомлення професійного інтересу і відповідальності;
- здатність ставити творчі та ефективно вирішувати професійні завдання в обраній сфері професійної діяльності;
- готовність приймати нестандартні рішення;
- відкритість для нових досягнень науки, техніки і практики;
- працьовитість;
- стресовитривалість;
- безперервність професійного саморозвитку;
- прагнення виконувати та завершувати роботу на високому якісному рівні;

2.4 Моральне і духовне виховання

Передбачає:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни, а також поваги до цих почуттів в інших людей;
- формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків;
- формування особистісного світогляду як проекції узагальненого світосприймання.

Таким чином забезпечується освоєння студентами моральної культури суспільства, норм поведінки, стосунків між людьми, прийняття їх як правил, які регулюють власну життєдіяльність, усвідомлення критеріїв добра і зла. У результаті морального виховання досягається єдність етичних знань, моральних почуттів та переконань і потреб у високоморальних вчинках. Важливим показником міри моральності особистості є ступінь зрілості її основних моральних рис, таких, як совість, честь, гідність, доброта, відповідальність, сором, дисциплінованість, принциповість. Висока моральність – це завжди єдність слова і діла, чесність та порядність, сумлінне виконання людиною синівських, професійних, громадянських обов'язків, вірне служіння Україні. Втілюється моральність у конкретних вчинках,

діях індивіда незалежно від сфери їх прояву. Залучення студентської молоді до участі у добродійних акціях і волонтерського руху є важливим завданням студентського самоврядування.

У моральному вихованні поєднуються принципи і норми загальнолюдської моралі та національної моральної цінності. Моральне виховання пов'язане з правовим вихованням. Поєднуючись, вони забезпечують формування культури людської поведінки.

2.5 Громадянсько-правове виховання

Передбачає:

- прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина;
- виховання поваги до Конституції, Законів України, державних символів України;
- виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством;
- формування політичної та правової культури особистості;
- залучення студентської молоді до участі у добродійних акціях і розвитку волонтерського руху.

Правове виховання – це формування соціально зрілої, відповідальної поведінки юнаків та дівчат на основі знань, норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шановливого ставлення до державних символів. Правова культура особистості невід'ємна від активної протидії особам, організаціям і установам, що порушують закони, зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України, завдають збитків державі та її громадянам.

2.6 Трудове виховання

Передбачає:

- формування особистості, яка свідомо та творчо ставиться до праці в умовах ринкової економіки;
- формування почуття господаря та господарської відповідальності;
- розвиток умінь самостійно та ефективно працювати.

Трудове виховання здійснюється передусім шляхом залучення студентів до конкретних видів діяльності. Основний вид праці студентів – навчання. Належним чином організований навчальний процес спонукає студентів до цілеспрямованого набуття знань і досвіду, сумлінного виконання своїх обов'язків, оволодіння обраною професією. Другим аспектом трудового виховання є участь в наведенні порядку на закріпленій за ДДМА міській території, наведення порядку у гуртожитку. Формування поваги та любові до праці і потреби в ній відбувається також через залучення студентів до інших видів діяльності, зокрема громадсько-політичної, науково-дослідної, самоврядної, художньої самодіяльності, спортивних змагань, суспільно корисної праці.

Професійне виховання – взаємопов’язане з трудовим вихованням та є його логічним продовженням. Суттю професійного виховання виступає становлення студента як фахівця. Вирішенню даного завдання підпорядковується діяльність усіх структурних підрозділів ДДМА, насамперед – ректорату, деканатів, кафедр, а також кураторів груп і кожного викладача.

2.7 Виховання інформаційної культури

Передбачає:

- виховання у сфері культури, пов’язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві;
- прагнення постійно підвищувати свій рівень інформаційної культури.

Модель інформаційної культури особистості складається з трьох компонентів:

– **когнітивний блок** – Інтернет грамотність; навички поведінки з інформацією; уміння організувати пошук необхідної інформації; уміння працювати з відібраною інформацією: структурувати, систематизувати, узагальнювати, представляти у вигляді, зрозумілому іншим людям; уміння спілкуватися з іншими людьми за допомогою сучасних засобів передачі інформації тощо;

– **емоційно-ціннісний блок** – зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації та пов’язані з ними очікування; ступінь задоволення інформаційних потреб, самооцінка інформаційної компетентності тощо;

– **праксеологічний блок** – способи пошуку та канали отримання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування отриманої інформації в різних сферах своєї діяльності; способи розповсюдження нової інформації, форми діяльності в Інтернеті тощо.

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової – знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння і навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури студентів. Інформаційна культура студентів стає визначальним фактором їх майбутньої трудової діяльності.

2.8 Естетичне виховання

Передбачає:

- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності;
- формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури;
- вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу,

відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

Виховання культури поведінки та спілкування пов'язане з сукупністю набутих, усталених морально-естетичних і соціально значущих якостей особистості, які проявляються в повсякденному житті та умінні співіснувати з іншими людьми.

Виховання культури поведінки ставить за мету проявлення моральних вимог суспільства, закріплених в нормах, принципах й ідеалах, та їх інтеграцію в особистісний досвід, зокрема:

- зовнішній вигляд;
- автономність та ролі;
- імідж і презентацію;
- стиль життя і спілкування.

Виховання культури спілкування, в свою чергу, передбачає формування таких якостей як:

- гуманність, толерантність;
- уміння передбачати морально-психологічні наслідки своєї поведінки;
- здатність до компромісів.

2.9 Екологічне виховання

Передбачає:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

2.10 Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя

Передбачає:

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування знань і навичок фізичної культури в житті людини;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань;
- створення умов для активного відпочинку студентів.

Фізичне виховання здійснюється на заняттях із фізичної культури, через участь студентів у роботі спортивних секцій, під час спортивних змагань, туристичних походів. Організовує та проводить роботу в даному напрямі кафедра фізичної культури, об'єднана профспілквою організація, спортивний клуб, туристичний клуб.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Організацію національно-патріотичної виховання студентів забезпечує Рада з виховної роботи ДДМА. Рада є колегіальним органом і збирається один раз на місяць. Рада виконує наступні функції:

- створює загальний план виховної роботи ДДМА і контролює його дотримання;
- вивчає громадську думку серед студентів, потреби студентів, їх настрої, соціальний стан і надає рекомендації до удосконалення виховної роботи;
- направляє роботу громадських об'єднань за інтересами і гуртків на виконання виховних функцій;
- заслуховує на своїх засіданнях актуальні питання виховної роботи;
- створює рекомендації до проведення кураторських годин;
- створює і затверджує сценарії і положення до проведення академічних заходів.

Склад Ради з виховної роботи затверджується ректором ДДМА на кожний навчальний рік.

Оперативну роботу з реалізації виховних заходів виконує відділ з виховної роботи ДДМА.

3.1. Суб'єкти, що забезпечують реалізацію національно-патріотичного виховання

Суб'єктами, які організують забезпечення реалізації концепції національно-патріотичного виховання студентів університету, є:

- Ректор ДДМА
- Вчена рада ДДМА;
- перший проректор ДДМА;
- відділ з виховної роботи;
- деканати та кафедри;
- куратори і наставники академічних груп;
- об'єднаний профспілковий комітет і профспілкові організації факультетів;
- студентське самоврядування;
- студентське наукове товариство;

- бібліотека ДДМА;
- музей ДДМА;
- клуби за інтересами;
- волонтерські організації;
- психологічна служба академії;
- студентський клуб;
- спортивний клуб.

Засоби масової інформації ДДМА забезпечують розповсюдження досвіду суб'єктів виховної роботи, висвітлюють виховні заходи, надають офіційну інформацію ректорату та інформацію з історії ДДМА для використання в виховній роботі.

3.2 Роль викладача у виховному процесі

Виняткову роль у вихованні відіграє викладач ДДМА.

Ставлення професорсько-викладацького складу ВНЗ до роботи, до оточуючих, високий рівень професіоналізму, ерудиція, самодисципліна, прагнення до творчості сприяють розвитку подібних якостей і у студентському середовищі. Саме інтелігентність, комунікабельність, тактовність створюють таку атмосферу між викладачами і студентами, коли останні стають рівноправними суб'єктами одного процесу освіти і виховання, саморозвитку, соціокультурного визначення.

Робота по становленню громадянської і соціально-професійної позиції дає дієвий результат у тому випадку, коли вона проводиться не в повчальній раціоналізованій формі, а здійснюється ніби поступово, невимушено складає певну тональність в емоційному та моральному планах стосунків викладача і студентів. Тільки відповідним чином професійно й ідейно підготовлений та морально вихований викладач може зрозуміти всю масштабність завдань виховання майбутнього спеціаліста, проявити себе в якості справжнього педагога вищої школи.

Викладач Академії завжди був вихователем, але сьогодні виховання може і мусить розумітися не як одночасна передача знань і оціночних суджень від старшого покоління до молодшого, а як взаємодія та співробітництво викладачів і студентів у сфері їх спільного буття.

Авторитет викладача – інтегральна характеристика його професійної, педагогічної та особистісної позиції в колективі, яка проявляється в процесі взаємостосунків з колегами, студентами і здійснює вплив на успішність навчально-виховного процесу.

Авторитет викладача складається з двох компонентів: авторитету професійного й авторитету особистості. Зараз на перше місце виходить особистість викладача, його яскрава, неповторна індивідуальність, яка здійснює на студентів виховний (педагогічний) та психотерапевтичний вплив.

Авторитет викладача формується із достатньо високого рівня розвитку трьох видів педагогічних умінь: «предметних» (наукові знання); «комунікативних» (знання про своїх студентів і колег); «гностичних» (знання самого себе та вміння корегувати свою поведінку).

Можна диференціювати основні компоненти в діяльності викладача:

– Конструктивна діяльність пов'язана з відбором, умінням будувати навчально-виховний матеріал та проектувати розвиток індивідуальності студента.

– Організаційна діяльність включає організацію своєї поведінки (педагогічні дії в реальних умовах діяльності) на заняттях і поза ними; зворотний зв'язок зі студентами (точка зору, знання, інтерес).

– Комунікативна діяльність – це спільна діяльність педагога та студента, побудова міжособистісної взаємодії (сприйняття і розуміння людьми один одного) і стосунків у процесі педагогічної діяльності, процес педагогічного спілкування.

– Рефлексивна діяльність – уміння педагога аналізувати й адекватно оцінювати свою педагогічну діяльність, розвивати самосвідомість, яка проявляється в самопізнанні, самооцінці та саморегулюванні поведінки; прагнення до особистісного росту, самореалізації та саморегуляції.

Саме ці принципи повинні намагатися реалізовувати у своїй професійній діяльності викладачі ДДМА.

3.4 Роль кураторів і наставників академічних груп у виховному процесі

Завдання інституту кураторів і наставників в сучасних умовах є допомога в організації роботи студента, формуванні його поглядів, заохочення студентів у їх самостійній діяльності. Важливим є також те, щоб робота кураторів не підміняла студентське самоврядування групи, а доповнювала б його, утворюючи єдину, демократичну виховну систему. Особливо потрібна допомога куратора при взаємодії студентів із численними академічними структурами і службами, які здійснюють навчальну й позанавчальну діяльність, при організації спеціальних заходів, особливо загальноакадемічного характеру.

Найважливішими напрямками діяльності кураторів є:

– проведення національно-патріотичного виховання

– адаптація першокурсників до нових умов навчання;

– допомога студентам у вирішенні їх соціально-побутових проблем і організація дозвілля;

– допомога у формуванні в студентській групі клімату дружби, доброзичливості, згуртованості та взаємної підтримки, в усвідомленні причетності її до академічного співтовариства викладачів і співробітників, об'єднаних однією організаційною культурою, системою поглядів і цінностей.

Найважливішими напрямками діяльності наставників є:

– проведення національно-патріотичного виховання

– забезпечення фахового, громадсько-правового виховання, виховання інформаційної культури;

– допомога студентам в оволодінні професійними навичками;

– допомога студентам у працевлаштуванні.

Отже, найважливішим завданням роботи куратора є допомога студентам в організації таких заходів, які дозволили б глибоко усвідомити, зрозуміти, відчувати і прийняти традиції ДДМА, його ціннісні орієнтації, ті стосунки і норми, які традиційно лежать в основі відносин.

Діяльність кураторів передбачає самовдосконалення:

– участь кураторів у спеціальних тренінгах і семінарах. Участь у щорічних конференціях професорсько-викладацького складу з нових технологій навчання;

– співпраця з психологічною службою ДДМА з метою постійної підтримки у вирішенні складних професійних ситуацій.

3.3 Розвиток студентського самоврядування як фактора удосконалення виховного процесу

Дана форма є особливою формою самостійної громадської діяльності студентів і аспірантів в реалізації функцій управління життям студентського колективу у відповідності з цілями та завданнями, які постають перед ними. Воно є елементом загальної системи управління виховним процесом у ДДМА та передбачає максимальне врахування інтересів та потреб студентів на основі вивчення громадської думки і конкретних ініціатив.

Можна узагальнити наступні основні завдання студентського самоврядування:

– формування у студентів відповідального і творчого ставлення до навчання, громадської діяльності та суспільно корисної праці;

– сприяння оволодінню кожним студентом навичками продуктивної самостійної роботи і наукової організації праці, всебічному розвитку особистості шляхом включення в різні види діяльності;

– забезпечення принципості, об'єктивності та компетентності в реалізації прав студентів;

– формування у членів колективу на основі самостійності навичок прийняття рішень із питань студентського життя, активної життєвої позиції, навичок управління державними і громадськими справами;

– виховання у студентів почуття господаря в Академії, поваги до закону, норм моралі та правил спільного проживання;

– створення умов нетерпимості до правопорушників, пияцтва та інших антисуспільних проявів;

– надання допомоги адміністрації, професорсько-викладацькому складу в організації та вдосконаленні навчально-виховного процесу (через своєчасний всебічний аналіз якості знань студентів, причин низької успішності тощо);

– пошук і організація ефективних форм самостійної роботи студентів;

– активізація діяльності громадських організацій у ДДМА, надання допомоги в реалізації її статутних цілей і завдань;

- організація вільного часу студентів, сприяння всебічному розвитку особистості кожного члена студентського колективу;
- організація системи вивчення громадської думки студентів з найважливіших питань життя Академії та створення умов, за яких забезпечується участь кожного зацікавленого студента в обговоренні проблем, прийнятті та виконанні рішень;
- збереження бібліотечного, аудиторного, житлового фонду, фонду спортивних споруджень та ін.;
- установлення та підтримка контактів з молодіжними організаціями різних ВНЗ України та інших країн.

Студентське самоврядування враховують інтереси та реалізують ініціативу студентів. Вони беруть на себе деякі важливі функції виховної роботи у сфері організації дозвілля як однієї з ефективних форм виховного процесу, яка охоплює велику кількість студентів разом із професорсько-викладацьким складом (чим забезпечується зв'язок поколінь) і враховує різноманіття інтересів (інтелектуальні ігри, спортивні та культурні заходи).

Необхідною умовою втілення Концепції в практику є широке обговорення її положень і завдань, обговорення у студентських групах, проведення конференцій, круглих столів, семінарів, що будуть актуалізувати порушені цією Концепцією питання і завдання та спонукатимуть до розроблення конкретних заходів з їх реалізації.

Розробник В.Медведев на основі Концепції МОН,
і наукових розробок ДДМА та інших ВНЗ України